

Verkkolaskudirektiivin kansallisen toimeenpanon valmisteluryhmän asettaminen

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut työryhmän valmistelemaan 16.4.2014 annetun Euroopan unionin direktiivin 2014/55/EU sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa kansallista toimeenpanoa sekä tarkastelemaan muuta kansallista kehittämistä.

Tausta

Euroopan unionin direktiivin 2014/55/EU sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa tulee säätämään hankintalainpiiriin kuuluvien hankintojen sähköisestä laskutuksesta. Direktiivin kansallisen toimeenpanon määräaika on 18.11.2017.

Sähköisellä laskutuksella voidaan merkittävästi tehostaa ja nopeuttaa laskutukseen liittyvää prosessia ja taloushallintoa. Suomessa on erinomaiset valmiudet sähköisen laskutuksen laajamittaiselle hyödyntämiselle, mutta epäselvyydet sähköiseen laskutukseen liittyvistä yhteisistä toiminta- ja tietomalleista sekä verkkolaskuosoitteiston heikko laatu ovat hidastaneet sähköisen laskutuksen leviämistä.

Työssä tarkastellaan myös kuittitietoja laskujen rinnalla. Näiden kahden tietojoukon käsittelyssä pyritään mahdollisimman suureen yhtenäisyyteen. Tässä dokumentissa verkkolasku termi sisältää myös kuitteihin sisältyvät tiedot.

Valtiokonttori vastaa valtion taloushallinnon prosesseista. Valtio on ottanut vastaan pelkästään sähköisiä laskuja vuodesta 2012 alkaen. Sähköisen laskutuksen direktiivin kansallisen toimeenpanon yhteydessä on tarkoitus myös rakentaa riittävät valmiudet sille, että valtio lähettää jatkossa vain sähköisiä laskuja sekä pyritään mahdollistamaan sama toimintamalli myös kuntasektorille ja tuleville maakunnille.

Kaikissa toimissa tulee huomioida verkkolaskun käytön edistäminen myös muilla yhteiskunnan sektoreilla. Tavoitteena on, että verkkolaskun käyttö laajentuu merkittävästi erityisesti pienten ja keski suurten yritysten välisessä laskutuksessa. Tämä tavoite saavutetaan parhaiten verkkolaskumarkkinoiden toimintaedellytysten parantamisella. Säätelyä voidaan käyttää keinona, mutta ensisijaisesti pyritään toimijoiden itsesäätelyn ja yhteisten pelisääntöjen kautta luomaan hyvät edellytykset verkkolaskutoiminnalle.

Edellä kuvattuja ratkaisuja voidaan käyttää myös muiden taloushallinnon sähköisten viestien välittämiseen. Pyritään luomaan ratkaisuja, jotka ovat yleiskäyttöisiä.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on 1.10.2017 – 31.6.2018.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on:

- Valmistella kansallinen toimeenpanosuunnitelma 16.4.2014 annetusta Euroopan unionin direktiivistä 2014/55/EU sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa huomioiden toimenpiteiden vaikutuksen verkkolaskumarkkinoihin.
- Valmistella hallituksen esitys tarvittavista lainsäädäntömuutoksista verkkolaskudirektiivin toimeenpanemiseksi.
- Hakea keinoja, joilla voidaan tehostaa verkkolaskumarkkinoiden toimivuutta.
- Suunnitella toimenpiteitä, joilla verkkulaskujen välityksen tietoturvasuutta ja tietosuojaa voidaan kehittää.
- Valmistella verkkolaskutoimijoiden yhteiset toimintaperiaatteet.
- Valmistella tarvittaessa luonnokset lakimuutoksista.

Työn organisointi

Puheenjohtaja:

erityisasiantuntija, Olli-Pekka Rissanen, valtiovarainministeriö

Sihteerit:

lakimies, Jonna Törnroos, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö
projektiasiantuntija, Lotta Engdahl, valtiovarainministeriö

Työryhmän jäsenet:

projektipäällikkö, Jani Heikkinen, valtiovarainministeriö
kaupallinen neuvos, Antti Eskola, työ- ja elinkeinoministeriö
(varajäsen teollisuusneuvos, Sirpa Alitalo)
johtava lakimies, Katriina Huikko, Julkisten hankintojen neuvontayksikkö
erityisasiantuntija, Jari Vaine, Suomen Kuntaliitto
(varajäsen erityisasiantuntija, Marja-Liisa Ylitalo, Suomen Kuntaliitto)
taloushallintoasiantuntija, Kristiina Seppälä, Valtiokonttori
(varajäsen maksuliikepäällikkö, Keijo Kettunen, Valtiokonttori)
tuotepäällikkö Oili Mönkkönen, Ropo Capital Oy
(varajäsen lead product manager, E-invoicing Tapani Turunen, Tieto Oyj)
asiantuntija, Marja Hamilo, Teknologiateollisuus ry
(varajäsen hankejohtaja, Markku Örn, Suomen Taloushallintoliitto)
digivirtittäjä, Timo Simell, TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus
(varajäsen verkottaja, Jari Salo, TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus)
kehityspäällikkö, Pirjo Ilola, Finanssiala ry

Työryhmä voi kutsua kuultavaksi eri asiantuntijoita ja käyttää hyväksi eri selvityshenkilöitä.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä. Kokouksista ei makseta palkkioita. Kukin organisaatio vastaa omien edustajiensa matka- ja muista kuluista. Mahdollisista työryhmän toimintaan liittyvistä kuluista valtiovarainministeriö tekee erillisen päätöksen.

Kunta- ja uudistuministeri

Anu Vehviläinen

ICT-johtaja, ylijohdaja

Anna-Maija Karjalainen

Liitteet

Verkkolaskutuksen kansallinen tilanne, taustamuistio

Jakelu

Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiokonttori
Verkkolaskufoorumi
Finanssiala ry (FA)
Suomen Kuntaliitto
Valtiovarainministeriö
Ropo Capital Oy
Tieto Oyj
Teknologiateollisuus ry
Suomen Taloushallintoliitto
TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus

Tiedoksi

21.9.2017

JulkICT-osasto

Taustamuistio

1 Nykytilan kuvaus

Euroopan unionin direktiivi 2014/55/EU sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa tulee säätämään hankintalain piiriin kuuluvien hankintojen sähköisestä laskutuksesta. Direktiivin kansallisen toimeenpanon määräaika on 18.11.2017. Suomessa valtio vastaanottaa laskuistaan tällä hetkellä noin 87 % verkkolaskuina ja vastaavasti kuntapuolella luku on noin 75 %. Yritysten verkkolaskujen vastaanotto on arvioitu olevan saamaa luokkaa kuin valtiolla.

Työssä tarkastellaan laskujen ohella myös kuittitietoja. Tietosisällöissä ja toimintatavoissa pyritään mahdollisimman suureen yhtenäisyyteen.

Julkishallinnon verkkolaskujen lähettämisessä on kuitenkin parantamisen varaa. Verkkolaskujen lähetys ei ole myöskään edennyt toivotulla tavalla erityisesti pk-yritysten osalta. Julkishallinnolle on asetettu taloushallinnon tehokkuustavoitteita, jotka voidaan saavuttaa vain verkkolaskujen nykyistä laajemmalla hyödyntämisellä.

Verkkolaskujen välityksessä on Suomessa käytössä kaksi toimintamallia: verkkolasku-operaattoreiden ja pankkien välitysverkostot. Verkostojen välillä yhteistyö sujuu hyvin, mutta ongelmia aiheuttavat virheelliset vastaanottajan verkkolaskuosoitteet ja verkkolaskujen tietosisällön puutteet. Tietosisällön puutteet aiheuttavat myös verkkolaskun laatuongelmia, jos verkkolaskuoperaattori muuntaa vastaanottajan toiveesta verkkolaskun toiseen laskuformaattiin, jolloin kaikkia tietoa ei voida välittää vastaanottajan formaatissa oikeassa tietokentässä.

Verkkolaskutuksen yleistymistä on omalta osaltaan edistänyt kansallinen verkkolaskuosoitteisto. Verkkolaskuosoitteiston rooli on muuttunut markkinointikanavasta rekisteriksi, josta yksityisen ja julkisen sektorin organisaatiot tarkastavat asiakkaidensa laskutusosoitteet. Nykyinen osoitteisto on kuitenkin tietosisällöltään puutteellinen ja sen tekninen toteutus vanhentunut. Osana sähköisen laskutuksen direktiivin kansallista toimeenpanoa tulee toteuttaa kansallinen luotettava paikka, jonne yritys tai sen edustaja voi ilmoittaa verkkolaskuosoitteensa. Julkisessa rekisterissä oleva yrityksen verkkolaskuosoite mahdollistaa verkkolaskujen lähettämisen ilman erillistä testausta tai sopimista.

Tieto Oyj ja Finanssialan Keskusliitto omistavat Suomessa tällä hetkellä yleisimmin käytetyt verkkolaskuformaatit, joita julkishallinto ottaa vastaan. JHS 155 suositus sisältää suositukset julkishallinnon verkkolaskun käytöstä. Suosituksen avulla on haluttu tehostaa julkishallinnon toimintoja lisäämällä verkkolaskujen lähettämistä ja vastaanottamista. Julkishallinnon tehostaminen on

mahdollista vain, jos voidaan yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa laskujen käsittelyrutiineja ja käyttää vain yleisesti käytössä olevia toimintamalleja.

CEN semanttinen verkkolaskumalli julkaistiin keväällä 2017 ja mallin lisäksi komissiosta on tullut suositus julkishallinnon verkkolaskustandardeista, joita kaikkien direktiivissä 2014/55 mainittujen tahojen on otettava vastaan. Kansalliset kuvaukset on tarkoitus päivittää vastaamaan CENin määrittämiä, jotta julkishallinnolla on mahdollista ottaa vastaan ja lähettää verkkolaskuja Eurooppaan käyttämällä jo olemassa olevia vastaanottoratkaisuja.

2 Keskeisimmät haasteet

2.1 Verkkolaskun tietosisältö

Jotta yritysten ja julkishallinnon tavoittelemat tehokkuustavoitteet saavutetaan, tulee verkkolaskujen tietosisällön oikeellisuuteen kiinnittää enemmän huomiota. Taloushallinnon ohjelmistoissa ei ole tehty verkkolaskuversion päivityksen yhteydessä kuvauksen vaatimia päivityksiä, jolloin ohjelmistossa lähettäjän antamat tiedot menevät väärin tietoelementteihin verkkolaskuissa. Pienimpien toimijoiden osalta kaikissa ohjelmistoissa eivät täyty edes ALV-laskuvaatimukset.

Tällä hetkellä yritysten on vaikea todeta hankittavan verkkolaskutusta tekevän ohjelmiston laskujen laatu. Verkkolaskun tietosisältö ja laatu toimii keskeisenä perustana yritysten taloushallinnon digitalisoimiselle. Tästä syystä verkkolaskutuksen käyttöönottoon ja toimivuuteen tulee saada merkittävä parannus. Työ- ja elinkeinoministeriön teettämässä ”PK-yrityksen taloushallinnon digitalisointi” -selvityksessä verkkolaskujen laatu osoittautui suureksi verkkolaskutuksen leviämisen ja sitä kautta myös taloushallinnon digitalisoinnin esteeksi.

2.2 Verkkolaskuosoitteisto

Verkkolaskuosoitteiston rooli on toimia keskitettynä rekisterinä, josta laskuttajat voivat tarkistaa yritysten tai organisaatioiden toimivat verkkolaskuosoitteet. Tällä hetkellä Tieken ylläpitämä verkkolaskuosoitteisto on tietosisällöltään osittain virheellinen ja tekniikaltaan vanhentunut.

Verkkolaskuosoitteiston ylläpito pitäisi saada luotettavalle taholle, jolla on myös oma intressi tietää yrityksen sähköinen osoitetieto. Valtion osalta luonnollinen toimija on Verohallinto. Kun yritys ilmoittaa verkkolaskuosoitteensa rekisteriin, antaa yritys samalla kaikille laskuttajille luvan lähettää verkkolaskuja. Tällä edistetään verkkolaskutuksen yleistymistä.

Uudessa verkkolaskuosoitteistossa tulisi huomioida myös muut yrityksen sähköiset dokumentit. Samaan sähköiseen osoitteeseen voitaisiin toimittaa myös hankintasanomat ja muut yritysten ja viranomaisten väliseen kanssakäymiseen liittyvät asiakirjat.

3 Tavoitetila - markkinoiden kehittyminen

Verkkolaskussa olevien tietojen oikeellisuus mahdollistaa yrityksissä in house -ratkaisusta luopumisen. Ohjelmistojen ja verkkolaskuvälittäjien kilpailuttaminen helpottuu, kun voidaan toimia yhdenmukaisella tavalla. Verkkolaskujen helppo testaus- ja validointipalvelu mahdollistaa ohjelmistojen sertifiointin ja validoinnin eri avoimia standardeja vastaan. Näin voidaan luoda markkinat laskuvaatimukset täyttävälle ratkaisulle ja ohjelmistoille.